

Рецензия

от проф. Христо Кирилов Харалампиев
във връзка с дисертационен труд на тема „Българските
автори в международни скулптурни форуми на
територията на континентален Китай от края на 90-те
години на XX век до началото на 20-те години на XXI век.
Съвременни тенденции и технологии в реализирането на
скулптура в публична среда“

автор – Рафаил Любомиров Георгиев, докторант към
катедра „Скулптура“ при Факултета за изящни изкуства
на Национална Художествена Академия

Научен ръководител: доц. Цветослав Христов

Рафаил Любомиров Георгиев е роден 1986г. в Разград. Има бакалавърска степен по скулптура в НХА от 2010г. Получава магистърска степен през 2014г. в Художествената академия в Рим, специалност „Скулптура в публичната среда“. Работи в областта на скулптурата. Редовен участник във форуми и симпозиуми в чужбина. Реализирал е над 30 скулптурни произведения в 15 държави. Организирал две самостоятелни изложби у нас. Участник в много групови изяви у нас и в чужбина. Носител на награди за скулптура в Китай, Франция и Германия.

Представения за рецензиране дисертационен труд се състои от: текстова част, приложения със снимков материал, анкета с 12 автори, биографични данни на основната група скулптори и Автореферат. Текстовата част включва – увод, четири глави, заключение, справка за приносите, списък с публикациите на автора, свързани с темата на дисертацията и библиография, в която е описана използваната литература.

Приложението-албум е обособено в отделно книжно тяло и има седем части, съдържащи снимков материал по глави, таблици и схеми, дванадесет анкети и биографичен материал за творчеството на подбрани автори, предмет на изследването.

Авторефератът е представен според изискванията в отделно книжно тяло и прави обща характеристика на изследването, разглеждайки го структурно част по част. Формулирането на темата на дисертационния труд буди интерес, най-вече с амбициозността и в някаква степен със своята уникалност. Защото проблема със симпозиумите по скулптура и участието на български автори в тях, винаги е бил актуален и сравнително добре изследван в специализираната литература, но специално форумите на територията на Китай са слабо отразявани и предимно в информационен аспект. В този смисъл предлаганото изследване придобива актуалност и особена значимост. Самото споменаване на Китай като място и организация на какъвто и да е форум, предизвиква начално усещане за специален мащаб и технологично ниво в реализирането му. Както авторът отбелязва в уводната част „Развитието на скулптурната индустрия на конкурентен принцип в КНР и използването на съвременни технологии, съчетани с характерните класически такива, създават идеални предпоставки за продуцирането и реализирането на мащабни като количество и качество скулптурни произведения.“ Използването на термина „индустрия“ свързан със скулптурата, вече показва определена естетическа посока и оценъчен аспект в последващите разглеждания и констатации. Заедно с това, авторът разширява проучването и в посока развитието на съвременните технологии при реализацията на монументалното произведение, предназначено за обществена среда. Това, без съмнение, е в полза на изследването, защото показва и българското участие в този контекст.

Като основен предмет на настоящото изследване подробно и в познавателен план са разгледани различните международни скулптурни форуми в Китай. В тази част на дисертацията, ясно са дефинирани целите като: типово разграничаване на различните видове международни скулптурни форуми; историческите предпоставки за организирането им; развитието на съвременните технологии и приложението им в скулптурната индустрия;

мащабното участие на българи в периода от 1999 – 2022 година, както и техните отличия и отзиви за реализацията им.

Използваната методология се диктува от характера на изследвания проблем. От задължителния историко-сравнителен метод, чрез който се откриват разлики и сходства между презентирането на монументална скулптура в Китай и Западна, Централна Европа и САЩ, през социологическия и биографичен метод до статистическия метод, използван при обобщаването на данните в количествен и категориен признак.

По отношение на структурата на дисертационния труд, авторът изрично подчертава базисните вразимовръзки между (Глава Първа – Глава Трета; Глава Втора – Глава Четвърта). Това уточнение смятам за важно, защото освен логичната последователност в текста, се поставя и специално смислово ударение.

Смятам за изключително важна и базисна първата глава на дисертационния труд. Тук се разглеждат основните форуми за презентиране на монументалната скулптура на открито (скулптурни паркове и градини, международни скулптурни симпозиуми и изложби). Проследява се техния генезис и исторически предпоставки за зараждането им в Китай. В някаква степен и в интерес на изследването се прави опит за „обяснение“ на културната политика в страната и безспорното ѝ влияние върху характерните особености на разглежданите форуми. Отбелязани са основните функции и значение на Китайския скулптурен институт в организирането на международни скулптурни форуми в страната. Прави се, както авторът сам отбелязва, „невъзможен опит за сравнение на някои паркове в САЩ и Европа с тези на територията на Китай“. Освен безспорния общообразователен интерес, тази част от дисертационния труд предполага последващите разсъждения и изводи, свързани с темата.

Следващата част от дисертационния труд се развива в две посоки. От една страна се прави теоритичен преглед на развитието на съвременните 3D технологии, включително и в исторически план и от друга, се дефинират термини, свързани с определени

технологии. Тук общообразователния поглед е водещ и в голяма степен служи за подготовка на читателя по основната проблематика на разглежданите процеси. От сравнително по-елементарните и познати на широката аудитория термини като: софтуер, хардуер, 2D компютърна графика, 3D компютърна графика, до специфичното интегриране на скулптурата в 3D среда чрез 3D визуализации и други, авторът създава познавателна среда, необходима за изясняване на характерните особености, свързани с изграждането на скулптурното произведение, използвайки съвременните технологии. Интересен е опитът на дисертанта да определи „психо-физическите разлики между двата свята на традиционната и дигиталната скулптура“ чрез определени сетивни усещания. Колкото и познато да изглежда това, то намира своето убедително място в контекста на дисертационния труд. В края на тази част авторът предлага тристепенна скала на приложението на съвременните 3D технологии в скулптурата (изцяло използвани, почти напълно използвани и частично използвани). Разбира се, може да има и друг поглед върху проблема, но важното е, че в заключението на главата се подчертава решаващата роля на пространственото мислене и професионални качества на скулптора. В крайна сметка, всички технологии, включително и най-модерните, са само инструмент, който се позова от скулптора, по начин, обслужващ творческото му въображение. Присъствието на тази част от дисертационния труд се свързва с желанието на автора, да обясни практическата реализация на някои от проектите в разглежданите форуми. Самият текст, с неговата проблематика и относителна самостоятелност, би могъл да бъде част и от друг тематично насочен дисертационен труд.

В следващата част от текста се прави анализ на българското участие в скулптурни форуми в Китай. Както вече беше отбелязано в рецензията, тази глава от дисертационния труд има структурна връзка с първата, в която се разглеждат възникването, състоянието и административната организация на форумите в Китай. В началото на третата глава се отделя с подобаващо

значение на НХА, като място за развитието на повечето български скулптори и академична среда за формиране на базисни професионални умения. И за да отпаднат съмненията за реверанс на автора към институцията, в която той е докторант, един от въпросите му от анкетата към скулпторите е свързан с причините за успешното участие на българите в Китай. Отговорите, в голямото си болшинство, са свързани със сериозната академична подготовка в НХА.

Позовавайки се на личен опит, разговори, както и различни чуждестранни източници, уебсайтове и други, авторът събира мащабна информация, систематизира я и предлага няколко таблици и схеми за българското участие в различни форуми в Китай. Прави се кратък анализ на някои автори и отделни творби. Дисертантът умишлено избягва лично-оценъчен поглед, като се ограничава с оценките на организаторите под формата на награди и отличия. Датирани са 47 международни скулптурни форума, в които са участвали 23 български скулптори в периода 1999 – 2022 година. В труда са описани детайлно участията, наградите и реализираните творби. Би могло да се каже, че тази глава от дисертационния труд има изключително общообразователен характер. Без съмнение, голяма част от приносите на труда са именно тук.

Последната част от текста е озаглавена „Имплементиране на съвременните технологии в работите на български автори, част от изследването“. Присъствието на тази глава в труда, приемам, като допълнителен опит да се легитимира вече разгледаната втора част на дисертацията, в която са съвременните технологии. Текстът е интересен, не само с разглеждането на няколко автора, използващи съвременните технологии, а и с възможността да се запознаем с нивото на технологичност на фабриките и цеховете за изработване на монументална скулптура в Китай.

В заключението на труда дисертантът обобщава резултата от изследването си, подчертавайки очакваната полезност на текста в различни сектори (скулптура, образование, наука, изкуствознание други).

Приносите са формулирани според резултатите и са вярно изведени на база цялостното изследване. Трябва да се обърне специално внимание на приложенията с богат илюстративен материал, към всяка част от труда, както и анкетата-въпросник, цитати от която са импланирани в текста.

След всичко казано до тук и на база задълбоченото разглеждане на представения за рецензиране труд, смятам, че той има качествата на научен текст и покрива изискванията на Закона за присъждане на неговия автор – Рафаил Любомиров Георгиев, образователната и научна степен „доктор“. На заседанието на Научното жури ще потвърдя заключението си, гласувайки „за“.

09.07.2024г.

проф. Христо Харалампиев